Voorstel aan Gemeenteraad

Registratienummer:
Z/24/614130

Onderwerp
Zuid-Limburgs Beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028.

Voorstel
De gemeenteraad wordt voorgesteld:

1. In te stemmen met het Zuid-Limburgs Beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028.

Inleiding
Gemeenten zijn wettelijk verplicht, conform artikel 43a van de Alcoholwet, een preventie- en handhavingsplan vast te stellen. In Zuid-Limburg hebben de gemeenten ervoor gekozen om een regionaal plan op te stellen en de focus te verbreden van jeugd en alcohol naar jeugd en middelen. In het proces van totstandkoming van het plan zijn externe expertise partijen en belanghebbenden uit gemeenten meegenomen. Dit leidde tot draagvlak houdende ambities in het concept Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028. Inmiddels zijn alle adviezen van de adviesraden sociaal domein van de 16 Zuid-Limburgse gemeenten op het concept verzameld en verwerkt in het Zuid-Limburgse beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028.

Beoogd effect
Door in te stemmen met het Zuid-Limburgs Beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028 voldoen we aan onze wettelijke verplichting en beschikken we over een Zuid-Limburgs gedragen beleidsplan waarmee we een Zuid-Limburgs uitvoeringsplan kunnen opstellen. Hiermee hopen we op een dalende trend in het middelengebruik bij jongeren onder de 18 jaar.

Burgemeester	Gemeentesecretaris
mr. J.Th.C.M. Verheijen	J.A.M. Heesen

Argumenten

1.1 Gemeenten zijn verplicht, conform artikel 43a van de Alcoholwet, om iedere vier jaar een Preventie- en Handhavingsplan alcohol vast te stellen.
De Zuid-Limburgse gemeenten vinden het belangrijk om de gezondheid van inwoners te verbeteren door 'gezond leven' te stimuleren en te faciliteren. Een aandachtsgebied hierin is het voorkomen van middelengebruik bij jongeren in de leeftijd tot 18 jaar.
Daarom hebben de 16 Zuid-Limburgse gemeenten de handen in elkaar geslagen om, net als het Regionaal Gezondheidsbeleid, een Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025 – 2028 op te stellen.

1.2 Het proces om tot het beleidsplan te komen is zorgvuldig doorlopen.
De regionale werkgroep jeugd en middelen is in 2023 gestart met het proces om te komen tot het Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025 - 2028.
In januari 2024 heeft een eerste brainstormsessie plaatsgevonden die in het teken stond van breed ophalen van informatie. Vertegenwoordigers van gemeenten en externe expertise partijen waren aanwezig. Hier werd o.a. de samenhang van alcoholgebruik, drugsgebruik en roken/vapen besproken. Tevens werd het belang van een integrale aanpak om deze problematieken tegen te gaan benadrukt. Naar aanleiding van deze eerste brainstormsessie hebben alle colleges van de 16 Zuid-Limburgse gemeenten ingestemd met een focusverbreding van jeugd en alcohol naar jeugd en middelen (drugsgebruik, alcohol en roken/vapen). In juni 2024 heeft een tweede brainstormsessie (SWOT-analyse) plaatsgevonden. Dit leidde tot draagvlak houdende ambities in het Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028.
Onze Wmo-raad Sittard-Geleen en onze Jongerenadviesraad Veer Zeen JÒNGK hebben in juli 2024 het concept beleidsplan gekregen en in september 2024 het concept van advies voorzien.
De resultaten van het Preventie- en Handhavingsplan Jeugd en Alcohol 2021-2024, het nalevingsonderzoek 2023, de jeugdmonitor 2023 van GGD Zuid-Limburg en de twee brainstormsessies met externe partijen vormen de basis voor het Zuid-Limburgs Beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028. De adviezen van alle Zuid-Limburgse adviesraden zijn verwerkt in het beleidsplan.

1.3 Het beleidsplan sluit aan bij onze toekomstvisie van een gezond Sittard-Geleen waarbij we van jongs af aan gezond gedrag van inwoners willen stimuleren.
De ambitie van het Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025 – 2028 is het middelengebruik bij jongeren onder de 18 jaar zo lang mogelijk voorkomen en het overmatig gebruik bij jongeren beperken.

Om deze ambitie te realiseren, stellen we als doel dat er in de periode 2025-2028 een positieve dalende trend zichtbaar is in middelengebruik. Om deze dalende trend te meten wordt gebruik gemaakt van de cijfers uit de GGD-monitor 2023 jongeren 12-18 jaar, in vergelijking met de nog uit te voeren GGD-monitor in 2027 (www.gezondheidsatlaszl.nl).

Om de hoofdambitie te bereiken hebben wij onze strategie voor de komende beleidsperiode bepaald. Deze strategie hebben wij vertaald in deelambities:

- Gebruikers van middelen zijn zich bewust van de (gezondheids-)risico's en schadelijke gevolgen van middelengebruik op jongeren en hun (sociale) omgeving.
- Zwaardere zorg wordt voorkomen door in te zetten op eigen regie van de inwoner, vroegsignalering door de sociale omgeving en advies en ondersteuning van professionals.
- Gemeenten dragen gezamenlijk dezelfde boodschap uit, namelijk; (overmatig) middelengebruik heeft negatieve invloed op jongeren onder de 18 jaar en onder de 18 jaar is het gebruik ervan niet toegestaan.

- Sport- en jeugdverenigingen hanteren een middelenbeleid (roken en drugs) en verantwoord alcoholbeleid.
- De de-normalisatie van middelengebruik wordt gerealiseerd door in te zetten op effectieve preventie interventies.
- Gezamenlijk zetten gemeenten in op risico gestuurde naleving/handhaving en de de-normalisatie van middelengebruik.
- Gemeenten passen regionaal een uniform beleid toe op het gebied van handhaving van middelengebruik.

De hoofd- en deelambities sluiten aan bij onze toekomstvisie 2023 waarin staat dat we gezondheidsbewustzijn en gezond gedrag van jongs af aan willen stimuleren. Het sluit ook aan bij programma Trendbreuk waarmee we de achterstand van Zuid-Limburg ten opzichte van de rest van Nederland aanzienlijk willen inlopen. Problematisch middelengebruik, in het bijzonder alcoholgebruik, is namelijk één van de belangrijkste voorspellers van ongezondheid.

1.4 Zonder een Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025 – 2028 is er geen basis voor een regionaal en lokaal uitvoeringsplan.
Op basis van dit beleidsplan wordt begin 2025 een Zuid-Limburgs uitvoeringsplan opgesteld. In dit uitvoeringsplan wordt per deelambitie bepaald of uitvoering regionaal of lokaal wordt ingevuld.

Kanttekeningen
Geen kanttekeningen.

Inclusie
Het Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025 – 2028 draagt bij aan inclusie doordat het inzet op gelijke kansen tot gezond opgroeien voor alle jongeren onder de 18 jaar in Zuid-Limburg.
Het beleidsplan zelf is door de communicatieafdeling van onze gemeente geredigeerd op begrijpelijke taal. Per deelambitie zijn focusvragen voor het uitvoeringsplan opgesteld. Hierbij keert meermaals de vraag terug hoe we de doelgroep en de sociale omgeving kunnen bereiken. In deze fase wordt dus nogmaals expliciet bekeken hoe we daadwerkelijk iedereen kunnen bereiken. Hierbij worden ook de doelgroep zelf en ervaringsdeskundigen betrokken.

Duurzaamheid
Het Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025 – 2028 draagt bij aan de Sustainable Development Goals 'goede gezondheid en welzijn' en 'ongelijkheid verminderen' die zijn vastgesteld door de Verenigde Naties. Door in Zuid-Limburg breed in te zetten op preventie en handhaving ten aanzien van jeugd en middelengebruik proberen we duurzame verandering te realiseren in het gedrag van jongeren en hun sociale omgeving ten aanzien van middelengebruik.

Financiën
Het voorstel heeft geen financiële consequenties.
Op basis van dit beleidsplan wordt begin 2025 een Zuid-Limburgs uitvoeringsplan opgesteld. In dit uitvoeringsplan wordt per deelambitie bepaald of uitvoering regionaal of lokaal wordt ingevuld. Hierbij kijken we steeds op welke manier we de meeste impact denken te kunnen realiseren. Daarom is ervoor gekozen geen financiële consequenties op te nemen. Het streven is om het uitvoeringsplan zo op te stellen dat realisatie van het uitvoeringsplan past binnen de reguliere middelen die de 16 Zuid-Limburgse gemeenten reeds inzetten. In 2025 kan aanvullend beroep gedaan worden op het GALA budget voor Opgroeien in een Kansrijke Omgeving &

Vroegsignalering Alcoholproblematiek (GALA OKO & Vroegsignalering Alcoholproblematiek). Eind 2025 zal bij de tussentijdse evaluatie bekeken worden welke financiële mogelijkheden er dan zijn.

Communicatie en Participatie
Betrokken partners bij het proces om te komen tot het Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028 zijn: 16 Zuid-Limburgse gemeenten (vertegenwoordiging door 8 gemeenten waaronder Sittard-Geleen), Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Zuid-Limburg, Mondriaan, Trajekt (o.a. jongerenwerk), Maatwerk in Kinderopvang en Partners in Welzijn (MIK en PIW Groep), Regionale Interventie en Expertisecentrum (RIEC), politie, Het Alternatief (Halt) en Zorg- & Veiligheidshuizen.

Vanzelfsprekend is de adviesraad van iedere Zuid-Limburgse gemeente betrokken bij het proces. Zij worden, net als de doelgroep en betrokkenen van het beleidsplan, bij het opstellen van het uitvoeringsplan betrokken.

Na het vaststellen van het beleidsplan door iedere Zuid-Limburgse gemeente wordt het beleidsplan gedeeld op de website van iedere gemeente. Met de bestuursadviseur wordt bekeken wanneer we het beleidsplan extern communiceren. Betrokken partners ontvangen dit beleidsplan per mail.

Vervolg
Om ervoor te zorgen dat het plan daadwerkelijk uitgevoerd wordt en niet ingehaald wordt door nieuwe trends en ontwikkelingen, is afgesproken om gedurende de periode van het beleidsplan (2025-2028) halfjaarlijks de stand van zaken te monitoren en eventueel bij te sturen. De regie hiervoor ligt bij de regionale werkgroep jeugd en middelen.
Het eerste kwartaal van 2025 wordt een Zuid-Limburgs uitvoeringsplan gemaakt. De regie hiervoor ligt eveneens bij de regionale werkgroep jeugd en middelen.

Openbare besluitenlijst
Het college adviseert de gemeenteraad om in te stemmen met het Zuid-Limburgs Beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028.
Het college heeft kennisgenomen van de adviezen van de Wmo-raad Sittard-Geleen en van de jongerenraad Veer Zeen JÒNGK van de Westelijke Mijnstreek ten aanzien van het concept Zuid-Limburgs Beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028 en heeft ingestemd met de reactie op de adviesraden. Deze reactie wordt nu aan de adviesraden gestuurd.

Bijlagen
01 Zuid-Limburgs Beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028
02 Advies WMO-raad Sittard-Geleen
03 Advies Veer Zeen JÒNGK
03 Reactie op adviesraden Zuid-Limburg
04 Concept reactie op adviesraden Zuid-Limburg (adressering Veer Zeen JÒNGK)
04 Bijlage I - Codeboek incl. ingestuurd advies per adviesraad
05 Bijlage II - Alle antwoorden incl. antwoordcode

Voorstel aan **Gemeenteraad**	
Steller: [redacted] E-mail: [redacted]@sittard-geleen.nl Team: Maatschappelijke Ontwikkeling Portefeuillehouders: I.A.M.H. Tillie mr. J.Th.C.M. Verheijen	Reg. nummer : Reg. datum : 29 oktober 2024 Reg.nummer(s) bijlagen : DOC-242330108, DOC-242330101, DOC-242330102, DOC-242330103, DOC-242330104, DOC-242330105, DOC-242330106.